

The Holy See

Послання Папи Франциска на Світовий День Молоді 2014 року

«Блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне» (Мт 5,3)

Дорога молоде,

В моїй пам'яті глибоко закарбувалась надзвичайна зустріч, яку ми пережили в Ріо-де-Жанейро у часі XXVIII Світового Дня Молоді: це було велике свято віри й братерства! Чудові бразильці прийняли нас з широко відкритими обіймами, як статуя Христа Спасителя, котра височіє з гори *Корковадо* над прекрасним краєвидом пляжу Копакабана. Над берегом моря Ісус відновив свій заклик, щоб кожен з нас став його учнем-місіонарем, віднайшов Його, як найцінніший скарб свого життя і ділився тим багатством з іншими, близькими і далекими, аж до найбільш віддалених географічних та екзистенціальних периферій сучасності.

Наступний етап міжконтинентальної прощі молоді відбудеться у Кракові в 2016 році. Щоб задати ритм нашій подорожі, хочу, разом з вами, впродовж наступних трьох років роздумати над Євангельськими Блаженствами, які читаємо в Євангелії Святого Матея (5, 1-12). В цьому році розпочнемо розважанням над першим: «Блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне» (Мт 5,3); на 2015 рік пропоную «Блаженні чисті серцем, бо вони побачать Бога» (Мт 5,8); і врешті у 2016 році темою буде «Блаженні милосердні, бо вони зазнають милосердя» (Мт 5,7).

1. Революційна сила Блаженств

Завжди дуже корисним для нас є читання і розважання Блаженств! Ісус їх виголошує виголосив у своїй першій великій проповіді, на березі Галилейського озера. Там була численна юрба людей, а він вийшов на пагорб, щоб навчати своїх учнів, тому цю проповідь називають Нагірною. Біблія дивиться на гору як на місце, де відбувається Боже Об'явлення, а Ісус, що виголошує проповідь на горі, представляє себе як Божественний Вчитель, як новий Мойсей. А що сповіщає? Ісус сповіщає дорогу життя, ту дорогу, котрою Він сам

проходить, більше того котрою Він сам і є, і пропонує її як *дорогу справжнього щастя*. В цілому своєму житті, від народження у Вифліємській ясині аж до смерті на хресті і воскресіння, Ісус був втіленням Блаженств. У Ньому здійснились всі обітниці Божого Царства.

Виголошуючи Блаженства, Ісус заохочує нас піти за Ним, разом з Ним пройти, дорогою любові, тією єдиною, котра веде до вічного життя. Ця дорога не є легкою, але Господь нам гарантує свою ласку і ніколи не залишає нас самих. У нашому житті є присутніми вбогість, утиск, приниження, боротьба за справедливість, важка праця щоденного навернення, змагання, щоб жити покликанням до святості, переслідування і ще так багато інших викликів. Але якщо відкриємо двері Ісусові, якщо дозволимо, щоб Він був присутній у нашій історії, якщо будемо з ним ділитись нашими радостями й болем, то ми пізнаємо мир і радість, такі, які може дати лише Бог – нескінченна любов.

Ісусові Блаженства містять революційну новизну, взірець щастя, який є протилежністю до того, що переважно пропонується в *засобах масової інформації*. Для світської ментальності є великим згіршенням те, що Бог прийшов, щоб стати одним з нас, що вмер на хресті! За логікою світу, ті, кого Ісус називає блаженними, вважаються «невдахами» та слабаками. З іншого боку, возвеличується успіх будь-якою ціною, добробут, зухвалість влади, самоствердження за рахунок іншого.

Дорога молоде, Ісус закликає нас відповісти на Його пропозицію життя, прийняти рішення, якою дорогою хочемо йти, щоб здобути справжню радість. Це є великим викликом віри. Ісус не боявся запитати своїх учнів, чи справді хочуть піти за Ним, чи швидше воліють відійти й піти іншими дорогами (пор. Ів 6,67). А Симон, названий Петром, мав сміливість сказати: «Господи, а до кого ж іти нам? Це ж у тебе – слова життя вічного!» (Ів 6,68). Якщо ви також зможете відповісти Ісусові «так», то ваше молоде життя наповниться змістом і таким чином стане плідним.

2. Відвага щастя

Але що означає «блаженні» (грецькою μακαριοί)? Блаженний означає щасливий. Скажіть мені: чи справді прагнете щастя? Коли нас приваблюють численні удавані пропозиції щастя, є загроза, що задовільнимось будь-чим, що будемо мати «крихітну» ідею життя. А ви прагніть того, що велике! Розширюйте ваші серця! Блаженний П'єр Джорджіо Фрассаті мав звичку говорити: «Життя без віри, без спадку, який потрібно боронити, без постійної боротьби за правду – це не життя, тільки існування. Ми ніколи не маємо існувати, а завжди – жити» (лист до І. Боніні, 27 лютого 1925). В день беатифікації П'єра Джорджіо Фрассаті 20 травня 1990 року папа Івана Павло II назвав його «людиною блаженств».

Якщо справді проявите найглибші прагнення вашого серця, тоді зрозумієте, що у вас є

незгасне бажання щастя, а це, в свою чергу, дасть вам можливість викрити й відкинути багато «дешевих» пропозицій, які бачите довкола вас. Коли шукаємо успіху, задоволення, егоїстичного володіння і з цього робимо божків, то можемо також пережити миті насолоди, фальшивого почуття заспокоєння, але зрештою стаємо невірниками, ніколи не відчуваємось задоволеними, зростає постійне прагнення шукати більшого. Дуже сумно спостерігати «ситу», але слабку молодь.

Святий Іван, звертаючись до молоді, говорив: «Ви сильні, і слово Боже у вас перебуває, і ви перемогли лукавого» (1 Ів. 2,14). Молоді люди, які вибирають Христа, є сильними, насичуються Його Словом і не «об'їдаються» іншими речами. Майте сміливість йти проти течії. Майте сміливість справжнього щастя! Скажіть «ні» культурі поверховності, відкинення та того, що тимчасове, котра вважає, що ви не можете взяти на себе відповідальність і протистояти великим життєвим викликам!

3. Блаженні вбогі духом...

Перше блаженство, тема найближчого Світового Дня Молоді, оголошує щасливими вбогих духом, бо їм належить Царство Боже. В часи, коли так багато осіб терплять через економічну кризу, поєднання вбогості й щастя може здатись недоречним. Отож, яким чином можна сприймати вбогість як блаженство?

Насамперед, постарайтесь зрозуміти, що означає «вбогі духом». Коли Син Божий став людиною, Він вибрав дорогу вбогості, применшення. Як говорить св. Павло в листі до Филип'ян: «Плекайте ті самі думки в собі, які були й у Христі Ісусі. Він, існуючи в Божій природі, не вважав за здобич свою рівність із Богом, а применшив себе самого, прийнявши вигляд слуги, ставши подібним до людини. Подобою явившись як людина» (2, 5-7). Ісус є Богом, котрий відрікається своєї слави. Тут бачимо Божий вибір вбогості: Він «став бідним, будучи багатим, щоб ви його вбожеством розбагатіли» (пор. 2 Кор 8,9). Це є таємниця, котру споглядаємо в печері, бачачи Божого Сина в яслах, а пізніше на хресті, де применшення сягає свого найвищого прояву.

Грецький прикметник *ptochós* (вбогий) має не лише матеріальне значення, але також означає «жебрак». Потрібно його також пов'язати з єврейським поняттям *anawim*, «убогі Яхве», котре означає покору, усвідомлення власного обмеження, свого життєвого стану вбогості. Анавім довіряють Господу, знають, що залежать від Нього.

Гарно це вміла помітити свята Тереза від Дитятка Ісуса: Господь Ісус у своєму втіленні являється як жебрак, потребуючий у пошуках любові. Катехизм Католицької Церкви говорить про людину як про «жебрака перед Богом» (№ 2559) і говорить нам, що молитва є зустріччю Божої спраги з нашою спрагою (№ 2560).

Святий Франциск Асизький дуже добре зрозумів тайну блаженства вбогих духом. Справді, коли Ісус промовив до нього в особі прокаженого і з розп'яття, він розпізнав велич Бога й свій стан покірності. Цілими годинами Бідний в молитві питав Бога: «Ким є Ти? Ким я є?». Відрікся заможного і безтурботного життя, щоб одружитись з «Панею Убогістю», щоб наслідувати Ісуса і в прямому розумінні йти за Євангелією. Франциск жив *наслідуванням убогого Христа і любов'ю до бідних* нерозривно, як двома сторонами однієї медалі.

Можете мене запитати: як практично можемо зробити, щоб та *вбогість духу* перетворилась на стиль життя, щоб реально впливала на наше життя? Дам вам відповідь у трьох пунктах.

Насамперед, намагайтесь *бути вільними в ставленні до речей*. Господь нас кличе до євангельського способу життя, назнаменованого поміркованістю, і до непадданя культурі споживацтва. Йдеться про пошук того, що найважливіше, вміння відректись від поверхових і зайвих речей, які нас пригнічують. Варто відділитися від бажання мати, від грошей, які спершу трактуються як ідол, а потім даремно витрачаються. Поставмо Ісуса на перше місце. Він може визволити нас від ідолопоклонств, котрі нас роблять рабами. Дорога молоде, довіртеся Богові! Він нас знає, любить нас і ніколи про нас не забуває. Так як піклується про польові лілії (пор. Мт 6,28), так не дозволить, щоб нам чогось забракло. Також, щоб подолати економічну кризу, потрібно бути готовим до зміни стилю життя, позбутись багатьох випадків марнотратства. Наскільки необхідною є сміливість щастя, настільки ж потрібною є сміливість поміркованості.

По-друге, щоб жити тим блаженством, усі потребуємо *навернення у ставленні до вбогих*. Мусимо піклуватись про них, мати чутливість на їх духовні та матеріальні потреби. Вам, молодим, хочу особливо доручити завдання зробити солідарність центром людської культури. Перед лицем давніх та нових форм убогості – безробіття, еміграції, багатьох різноманітних узалежнень – маємо обов'язок бути пильними й свідомими, долаючи спокусу байдужості. Подумаймо також про тих, які не почувуються любленими, не мають надії на майбутнє, відмовляються від активного життя, бо є пригніченими, розчарованими та наляканими. Мусимо навчитись бути з бідними. Не наповнюймо наші уста гарними словами про вбогих! Зустріньмося з ними, подивімося в їхні очі, послухаймо їх. Вбогі для нас є реальною нагодою зустрітись з самим Христом, доторкнутися до Його страждуючого тіла.

Однак – і це третій пункт – вбогі не є лише особами, яким можемо щось дати. Вони також *мають багато що нам запропонувати, щоб нас навчити*. Багато можна навчитись від мудрості вбогих! Уявіть, що один зі святих XVIII століття, Венедикт Йосиф Лабре, котрий спав у Римі на вулиці й утримувався з пожертв людей, став духовним провідником багатьох осіб, в тому числі шляхти та можновладців. В певному сенсі, вбогі є для нас наче вчителі. Вчать нас, що вартість особи не визначається тим, чим вона володіє, скільки має на рахунку в банку. Вбогий, особа без матеріального достатку, завжди зберігає свою гідність. Убогі можуть також нас багато навчити про покору і довіру до Бога. В притчі про митаря і фарисея

(Лк 18,9-14) Ісус представляє митаря як приклад, бо він є покірним і визнає себе грішником. Також вдова, яка кинула дві лепти до скарбнички у храмі, є прикладом щедрості тих, котрі, хоч мають небагато або взагалі нічого, дарують усе (Лк 21, 1-4).

4. ...бо вони успадкують Царство Небесне

Головною темою Ісусового Євангелія є Царство Боже. Ісус є уособленням Божого Царства, є Еммануїлом, Богом-з-нами. Саме в людському серці встановлюється і зростає Царство, панування Бога. Царство одночасно є даром і обітницею. Вже є дане нам в Ісусі, але мусить ще уповні здійснитись. Саме тому щоденно молимося: «Нехай прийде Царство Твоє».

Є глибокий зв'язок між вбогістю і євангелізацією, між темою останнього Світового Дня Молоді – «Ідіть і навчіть всі народи» (Мт 28,19), і темою цього року: «Блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне» (Мт 5,3) Господь бажає вбогої Церкви, яка євангелізує вбогих. Ісус, коли послав Дванадцятьох на місію, сказав їм: «Не беріть ні золота, ні срібла, ні дрібних грошей у череси ваші. Ні торби на дорогу, ні одєжин двох, ні взуття, ні палиці, – бо робітник вартий утримання свого» (Мт 10, 9-10). Євангельська вбогість є фундаментальною умовою для поширення Царства Божого. Найгарніші й найбільш спонтанні радості, які я пережив у своєму житті – це радості вбогих людей, котрі не мають багато такого, чого могли б триматись. В сучасному світі євангелізація буде можлива тільки через зараження радістю.

Як ми побачили, блаженство вбогих духом скеровує наші стосунки з Богом, з матеріальними добрими і з убогими. У світлі Ісусових слів і прикладу помічаємо, як сильно потребуємо навернення, поправлення, щоб логіку «мати більше» радше переважала логіка «бути більше»! Святі є тими, хто може нам допомогти найкраще зрозуміти блаженства. Саме тому долучення до грона святих Івана Павла II в неділю після Воскресіння Христового є подією, котра сповнює наші серця радістю. Він буде великим небесним заступником і опікуном Світового Дня Молоді, ініціатором і популяризатором якого він був. А в спільноті святих він і далі буде вашим батьком і приятелем.

В квітні також святкуватимемо тридцяті річницю передачі молоді Хреста Ювілею Відкуплення. Саме від цієї символічної події, яку здійснив Іван Павло II, розпочалась велика молодіжна проща, котра з того часу і до сьогодні перетинає п'ять континентів. Багато хто пам'ятає слова, які в Неділю Воскресіння 1984 року супроводжували його жест: «Дорога молоде, наприкінці Святого Року передаю вам знак Ювілею: Христовий Хрест! Несіть його цілому світові як знак любові Господа Ісуса до людства і проголошуйте усім, що лише у Христі померлому і воскреслому є спасіння і відкуплення».

Дорогі молоді друзі, Магніфікат (Величання), пісня Марії, вбогої духом, – це також пісня усіх тих, хто живе Блаженствами. Радість Євангелії плине з вбогого серця, спроможного радіти і дивуватись Божими ділами, як серце Діви, котру усі покоління називають «блаженною» (пор.

Лк 1,48). Хай Вона, Мати вбогих і зоря нової євангелізації, допомагає нам жити Євангелією, втілити Блаженства в нашому житті й мати сміливість щастя.

Ватикан, 21 січня 2014, пам'ять Святої Агнеси, діви та мучениці

Переклад: о. Ростислав Пендюк, о. Тарас Єгер

FRANCISCUS

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana